

Minnetale over Knut Rønningen

Holdt på møte
16. september 2021

Av Erling Olaf Koppang

Professor Knut Rønningen døde 3. februar 2020 etter lengre tids sykdom, og med dette er en markant skikkelse innen norsk landbruksforskning borte. Under hele sykdomsperioden beholdt han sitt gode humør og sin livs-optimisme. Dette var også en egenskap som preget hele hans tilværelse. Fart, optimisme og muligheten og evnen til å gripe sjansene som bød seg men også å skape dem var gjennomgangstener i hele Knut Rønningens tilværelse og virke.

Som veterinærstudent hadde jeg Knut Rønningen som foreleser i 1987. Vi var fascinerte av hans friske uttalelser og evne til å eksemplifisere fagstoffet. Han hadde da alt virket noen år som professor i husdyrgenetikk ved Norges veterinærhøgskole. Før han kom til oss hadde han hatt en usedvanlig karriere.

Knut Rønningen var født 20. juli 1938 i Tyllidalen, Tynset kommune. Han avla examen artium som privatist. Penger var det lite av. Han fikk sitte med på en motorsykkel ned Østerdalen til Hamar dagen før eksamen. Om natten vandret han rundt i Hamars gater, betalt overnatting var det ikke snakk om. Neste dag avla han en glimrende eksamen. Aldri var det i Knut Rønningens tanker å klage over dårlig råd eller dårlige muligheter. Dette var også en innstilling som preget ham livet ut. Har man vilje til noe, klarer man det, og mulighetene skaper man selv. Om ting ikke blir som du ønsker, kan man først og fremst takke seg selv. Slik var Knut Rønningens filosofi, og derfor kom han seg uproblematisk gjennom livet uten å laste eller støte noen rundt seg.

Rønningen studerte ved daværende Norges landbrukshøgskole etterfulgt av studieopphold i Edinburgh, Skottland (lic.grad) og Cornell, USA (mastergrad). Han avla doktorgrad i 1970 ved Norges landbrukshøgskole som den hittil yngste på det tidspunktet. I 1972 ble han hentet til Sveriges Landbruksuniversitet og utnevnt til professor. Her bygde han opp et felles institutt for landbruks- og veterinærvitenskap samt ledet svensk husdyrforskning i 7 år. I 1981 ble Knut Rønningen utnevnt til professor på Norges veterinærhøgskole i fagområdet husdyrgenetikk/husdyrbiologi. Han var både instituttstyrer og seksjonsleder og innehadde prorektorvervet i perioden 1989–1995.

Rønningens arbeidsinnsats og energi er viden kjent, og fremfor alt var han en pådriver for å koble academia og næringen. «Ikke sitt på kontoret – ut og vis hva dere kan», sa han ofte til oss som han arbeidet med. Under hans ledelse ble Fagseksjon for genetikk den seksjonen som innhentet flest eksterne prosjekter på høyskolen. Rønningen forsket selv på husdyravl og seleksjonsprinsipper, men ble etter hvert mer og mer interessert i bioteknologi og dens muligheter. Som professor ved Veterinærhøgskolen ble han også tiltakende opptatt av sykdomsgenetikk og tilrettela mulighetene for dette ved avdelingen. Som stipendiat ved seksjonen var det slik jeg kom til å kjenne Rønningen.

Rønningen trengte aldri si at han var sjef, og «lederbegrepet» med det vi legger i det i dag var ham fjernt. Rønningen var først og fremst tilretteleggeren, og så ble det opp til andre å ta det videre og vise hva de dugde til. Internt var han en pådriver i etablering av formalisert samarbeid mellom fagavdelingene ved veterinærhøgskolen og tilsvarende seksjoner ved Veterinærinstituttet. Her hjalp hans store kontaktnett: Rønningen innehadde flere verv som blant annet mangeårig norsk delegat i Brussel innenfor bioteknologi, styremedlem/ styreleder for bioteknologiprogrammet (husdyr og fisk) i Norges forskningsråd samt EDB-sentralen, styreleder i Matforsk samt nestleder i VESO; styremedlem i Akvaforsk og Forum for Innovasjon for å nevne noe. Alltid var han på farten ett eller annet sted, og hans lite autoritære lederstil bidro til lojalitet og trivsel hos hans medarbeidere. Hans omfattende nasjonale/ internasjonale virksomhet innenfor forskning og næringsliv bidro ikke bare til en imponerende prosjektportefølje, men også rundt 120 vitenskapelige publikasjoner i internasjonale tidsskrift. Han ble tildelt flere priser for denne virksomheten samt var medlem av Kungl. Skogs- og lantbruksakademien, Sverige; Kungl. Vetenskaps-societeten, Sverige, i tillegg til Det Norske Videnskaps-Akademi.

I den tiden jeg arbeidet sammen med Knut Rønningen opplevde jeg stor frihet og ekte interesse for det jeg drev med. Knut Rønningen trodde på en

absolutt akademisk frihet, folk fikk komme og gå som de ville bare de produserte, og det var stor takhøyde for meninger og uttalelser både internt og ovenfor studentene vi underviste. Selv var han kjent for sine til tider kontroversielle uttalelser og meninger som gikk på tvers av de gjengse akademiske strømninger. Med dagens begrensninger av *comme il faut* innenfor *akademia* virker dette som en fjern og forgangen tid.

Men vi som kjente Knut Rønningen godt vil alltid huske hans frodige karakteristikk av menneskene rundt seg og den moro dette skapte. Her fikk vi alle gjennomgå, men det var aldri noe ondskap i kommentarene, selv om de til tider kunne være litt for treffende. Knut Rønningen så menneskene som omga ham og ikke bare seg selv. Menneskers motiver interesserte ham. Jeg glemmer aldri en gang jeg introduserte ham for en kollega. Etterpå var Rønningens første kommentar til meg: «Det var litt av en maske». Det tok to år før jeg så det samme.

Han hadde en unik egenskap, og det var at han fort kunne tre til side for å slippe andre til. «Slipp ungsbogen til», sa han. «Gammelskogen skal ikke skygge for ungsbogen». Derfor var det alltid en stor inspirasjon for unge stipendiater og forskere å være på Fagseksjon for genetikk. Knut Rønningen tok aldri æren av andres suksess. Vi savner flere mennesker som Knut Rønningen i det akademiske liv. Personer som ham er meget sjelden vare.

Vi lyser fred over Knut Rønningens minne.